

Åbningstid:

Arkivet har åbent den tredje mandag i måneden 15-17 på Tarup Bibliotek. Her besvarer vi spørgsmål om Paarup Sogn, og vi modtager også oplysninger om sognet (personer, ejendomme mm.).

Arkivet er blevet sagt op på Havrevænget og skal være ude inden den 1. juli. I skrivende stund vides ikke, hvor vi skal flytte hen.

Åbningstider i 2024:

15. januar
19. februar
18. marts
15. april
17. juni
19. august
16. september
18. november
16. december

Adresse:

Paarup Lokalhistoriske Arkiv
Havrevænget 2, Tarup (indtil 1/7-2024)
5210 Odense NV
www.paaruparkiv.dk

Post bedes sendt til:

Paarup Lokalhistoriske Arkiv
v/ Karin Ramskov Andersen
Berberisvænget 14, Korup
5210 Odense NV

Telefon og e-mail:

29 39 54 57 (Karin Ramskov Andersen, arkivleder)
e-mail: pramskov@post.tele.dk

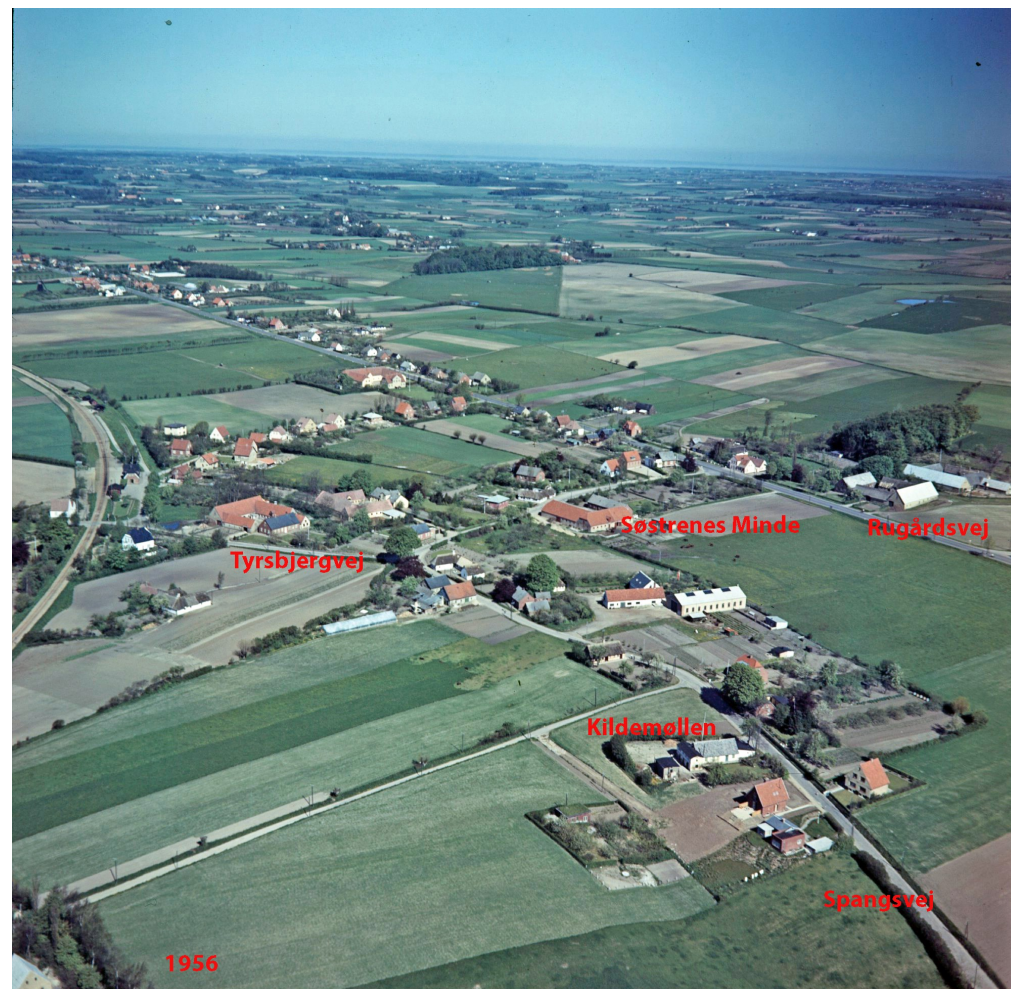
42 61 05 09 (Gitte Lundager)

Tekst og layout: Karin Ramskov Andersen
Tryk: Vester Kopi

ISSN:1902-7524

Orientering fra Paarup Lokalhistoriske Arkiv

Villestofte mod Korup

2024

Paarup Lokalhistoriske Arkiv

Formål

- at indsamle viden om fortiden og nutiden til gavn for fremtiden

Hvad modtager vi?

Vi modtager fotos, billeder, erindringer, protokoller, bøger og andet omhandlende Paarup Sogn (den gamle Paarup Kommune). Det materiale, vi modtager, bliver registreret, så det er nemt at finde frem til igen. Normalt modtager vi ikke genstande.

Afleveringer i 2023

Materiale om Kor Cecilia

Materiale fra Paarup Kunstforening

DVD'er fra Paarup Foreningens arrangementer

Vandrebog fra Fyns Stifts Husmandsskole

Erindringsbog

Erindringer

Materiale om Fyns Stifts Husmandsskole

Arkitekttegning

Dias og oplysninger ang. byggeri af villa på Stellavej

Beretning for 2023

Arkivets beretning kan ses på side 4 og på arkivets hjemmeside.

Hvad laver vi?

- vi modtager og registrerer det, der bliver afleveret
- vi arrangerer fotoudstillinger
- vi hjælper meget gerne med oplysninger om gårde, huse og personer
- vi fotograferer rundt om i sognet

Økonomi

I lighed med de øvrige 14 lokalarkiver i Odense Kommune får vi et årligt, kommunalt tilskud på p.t. 4.000 kr. Desuden får vi et tilskud fra Paarup Foreningen på 10 kr. pr. medlem. Det er yderligere 4.000 kr. Arkivets regnskab for 2023 kan ses på arkivets hjemmeside.

Planer for 2024

Det er muligt at følge med i arkivets og Paarup Foreningens aktiviteter på arkivets hjemmeside: www.paaruparkiv.dk og på facebook.

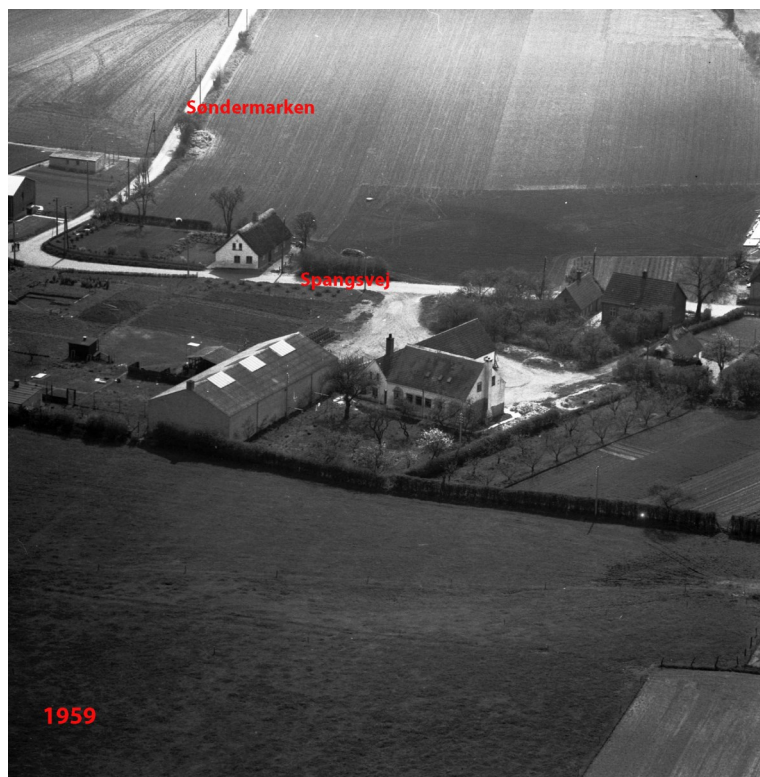
Tyrshjergvej 10-12. 2008.

Luftfotografierne er lånt på Det Kongelige Biblioteks hjemmeside: www.kb.dk/danmarksetfraluftten .

Prøv selv at gå ind på siden, der er mange spændende luftfotos.

Farvefotografierne fra Villestofte er optaget af lokalarkivet.

Søstrenes Minde, Tyrsbjergvej 12.

Film og litteratur om Paarup Sogn

Paarup Foreningen har udgivet en dvd med to sognefilm. Den ene viser årets gang i Paarup Sogn i 1955. Den anden 1956-1970. Filmene er optaget af Orion Film på Husmandsforeningens initiativ. Dvd'en kan købes på arkivet og hos Paarup Foreningens bestyrelse.

Peter Ramskov Andersen: *I Odenses skygge. Paarup Sogn og Kommune indtil 1970*. 1999.

Anders W. Berthelsen og Johs. Nørregaard Frandsen: *Tarup-Paarup bogen*. 2002.

Karin Ramskov Andersen og Peter Ramskov Andersen: *Fra husmandsskole til landbrugsakademi*. 2008.

Paarup Foreningen har et filmhold, der fotograferer fra foreningens arrangementer og fra andre arrangementer i sognet. Flere af disse film kan købes ved henvendelse til foreningens bestyrelse.

Karin Ramskov Andersen: *Paarup Sogn i billeder*. Bogen udleveres gratis til Paarup Foreningens medlemmer.

Lokalhistoriske links

www.paaruparkiv.dk

www.sa.dk: Statens Arkiver.

www.arkiv.dk: Her kan søges i mere end 500 arkivers registreringer.

www.historienshus.dk: Odense Stadsarkiv og Lokalhistorisk Bibliotek.

www.danskearkiver.dk: Sammenslutningen af Lokalarkiver (SLA).

www.museum.odense.dk: Odense Bys museer.

www.arkivalieronline.dk: Blandt andet scannede kirkebøger og folketællinger fra hele landet.

www.historiskatlas.dk

www.paarupkirke.dk

www.kb.dk/danmarksetfraluftten

Beretning fra Paarup Lokalhistoriske Arkiv ved Paarup Foreningens generalforsamling den 7. februar 2024.

Vi har ikke modtaget meget i 2023, men det, vi har modtaget, er behørigt registreret. På grund af vores lokaleforhold modtager jeg normalt afleveringer hjemme, hvor jeg/vi også registrerer, så jeg kun behøver at komme på arkivet for at lægge arkivalierne på plads.

Lægger fortsat fotos på Facebook hver fredag, og de bliver set af mange. Deler vores side på de øvrige lokale sider, hvilket giver flere kommentarer og spørgsmål. Vi har pt 778 følgere. Hjemmesiden bliver for sjældent opdateret, men man kan finde meget om sognets historie på den.

Har været på besøg i Mandeklubben, hvor jeg fortalte om Tarup fra Snarpind til Nordisk Landboskole (nu Tietgenskolen). Har deltaget i en sognevandring, arrangeret af menighedsrådet. Her fortalte jeg om Tarup Gamle Præstegård, Tarup Skole og bombardementet på Fyns Stifts Husmandsskole.

Paarup Skole har haft 60-års fødselsdag, og jeg blev inviteret til at fortælle om skolens historie. Jeg fortalte for tre hold, men begrænsede mig ikke til at fortælle om de sidste 60 år. I skolens forhal hænger jo den gamle rytterskoletavle fra 1723, så eleverne måtte lægge øre til 300 års skolegang. Det tog de pænt, var meget lydhøre.

Vores lokalesituation er dårlig, så jeg kontaktede Ugeavisen, og en journalist besøgte os, og det kom der en artikel ud af i Fyens Stiftstidende. Men jeg tvivler på, at det giver resultat. Men det skulle det gerne, for den 8. januar blev jeg ringet op af en fra fjernvarmen. Vi blev sagt op og skal være ude af lokalet inden 1. juli. Det skyldes øgede sikkerhedskrav hos kommunen.

Vi har helt droppet åbningstiden den første mandag i måneden, hvor vi ellers var på arkivet fra 19 til 21. Det var sjældent, der kom besøgende, så nu sidder vi hjemme hos mig og registrerer. Den tredje mandag i måneden er jeg på Tarup Bibliotek fra 15 til 17, og det sker heldigvis, der kommer nogen og taler med mig, stiller spørgsmål eller afleverer noget til arkivet. Når jeg er på biblioteket, stiller jeg nogle opslagstavler op, som jeg en gang imellem skifter billeder på. Tavlerne står fast på biblioteket, men er af pladshensyn kun fremme, når jeg er der. Der kommer jævnligt forespørgsler på mail eller telefonisk.

Regnskabet er revideret af foreningens revisorer, og det ligger på bordene til orientering. I forhold til kommunens tilskud har vi et underskud på drif-

Spangsvej.

Spangsvej 92 i 2008.

Spangsvej blev lagt om i 1964.
(Foto: Gunner Larsen)

Villestofte

Villestofte
maskinfabrik.
Spangsvej 107

Spangsvej 107 i
2008.

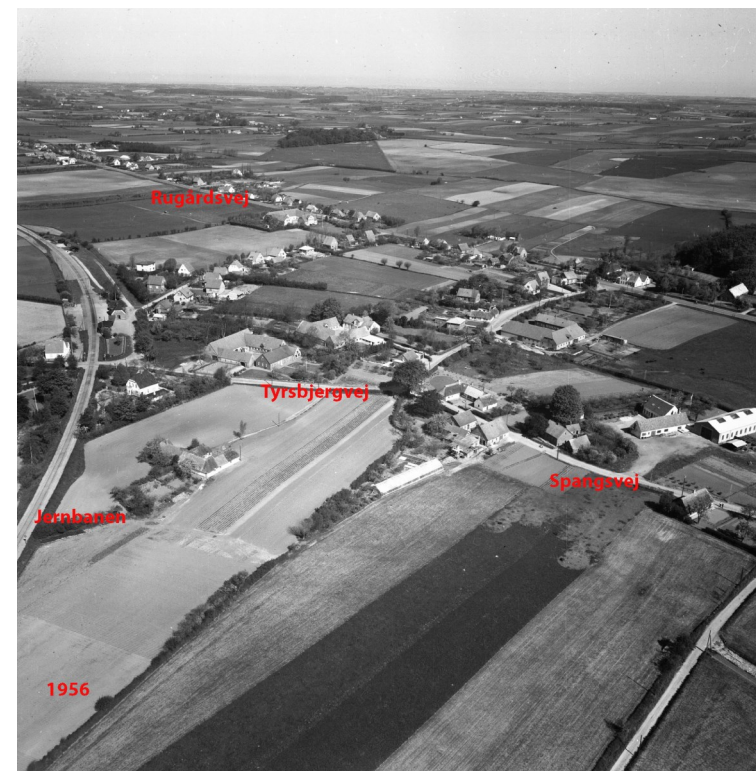

Kildemøllen i 1949.

ten på 2009,80 kr. Men heldigvis får vi også tilskud fra foreningen, og med det, der stod i banken ved årets begyndelse, har vi nu 46.875,29 kr. i banken. Der er måske et par udgifter, der overrasker: parkeringen skyldtes, at vi fik trykt foldere ved Vester Kopi, så jeg måtte parkere ved Toldkammeret. Vi har kasseret en del, og det fik vi Vestflyt til at hente og køre på genbrugspladsen. Resten er kontorrelateret.

Til slut tak til foreningen for tilskud til og interesse for arkivet.

Karin Ramskov Andersen

Villestofte mod Korup. 1956. Bemærk Spangsvejs oprindelige forløb. Vejen blev lagt om i 1964.

Præsterne og præstegården

Efter Hans Jørgen Gottschalcks død i juni 1816 bestemte regeringen, at Paarup Sogn efter 250 år som anneks til Gråbrødre Sogn skulle være selvstændigt, og at en hospitalsgård skulle være præstegård. Som en midlertidig løsning blev sognepræsten i Skt. Hans Sogn i Odense, Edvard Røring Praem, sognepræst i Paarup. Han havde søgt om at få det ledige embede lagt sammen med sit eget, hvilket regeringen godkendte på den betingelse, at han skulle afgive Paarup Sogn, så snart den kommende præstegård blev ledig. I mellemtiden skulle sognets kongetiende samles sammen til en kapital, som kunne bruges til køb af præstegården.

Praem blev boende i præsteboligen i Skt. Hans Sogn og fik ikke megen glæde af sine to embeder, idet han døde i 1818 og efterfulgtes af Joachim Begtrup, der kom fra Svendborg efter tidligere at have været på Færøerne. Begtrup nåede heller ikke at se en præstegård i Paarup, og under den økonomiske krise i 1820'erne havde han en del vanskeligheder med at få bønderne til at betale deres tiende.

Under den næste præst, Severin Hjortsvang, så det en kort tid ud til, at præstegården ville blive til noget. Anders Larsen, der havde haft den udpegede hospitalsgård i fæste, døde i 1814, og de interesserede ventede på, at gården skulle blive ledig, når hans enke enten afstod den eller døde. Begge dele trak ud, og i mellemtiden øjnede gårdejer Anders Nielsen i Paarup en god handel. Han tilbød at sælge en parcel på 38 tønder land til en præstegård og roste jorden i høje toner. Den var i god drift, der fandtes en eng, som kunne give seks-syv læs hø om året, og et stykke skov gik ned til Næsbyhoved Sø, hvor der var godt fiskeri året rundt. Prisen var 2.400 rigsdaler. Provst Lütken mente, at 38 tønder land var for lidt til en præstegård, og at han i Hjortsvangs sted hellere ville købe en eksisterende gård end et stykke øde jord. I øvrigt burde prisen højst være 1.400 rigsdaler. Hjortsvang, der boede i Snapind, var enig. Så døde også han og efterfulgtes af Nicolai Brummer.

Den 50-årige Brummer kom til sognet med sin kone og fem børn. Kaldets indtægter var på 436 tønder korn, og offer og andre indtægter sattes til 200 rigsdaler. Nicolai Brummer (1775-1857) var præst i sognet i 32 år (1825-1857).

Maj 1968

September 1968

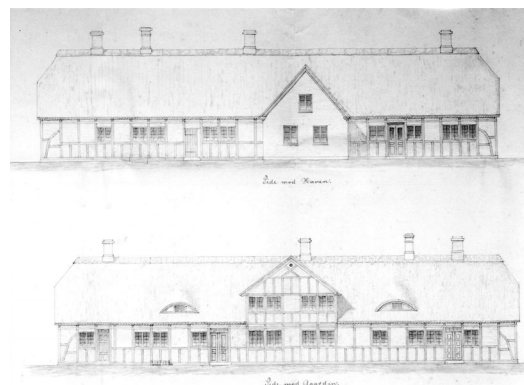

Maj 1968

ler, men den nye præst syntes, at det var for lidt og fik lov til at få renterne af den kapital, der var samlet til præstegårdens bygning. Alligevel klagede han over sin dårlige økonomi og bad om mere hjælp til sig og “sin store flok”. Mens han i Snapind ventede på, at hospitalsgården blev ledig, bestemtes det i Danske Kancelli i København i 1828, at de penge, der var samlet til den nye præstegård, for knap 600 rigsdalers vedkommende skulle gives til hospitalet som betaling for brugsret til gården. Resten, ca. 800 rigsdaler, skulle sammen med et bidrag fra Brummer på 300 rigsdaler bruges til istandsættelse af gården, når det blev aktuelt. Det blev det i 1832, da Karen Madsdatter døde, og pastor Brummer overtog gården den 25. juni med pligt til at betale skatter og folkeløn.

Gården blev synet før overtagelsen i overværelse af den afdødes arvinger. Hospitalets repræsentanter fandt ingen mangler, og der var den besætning og de redskaber, der skulle være, samt en pæn kornbeholdning. Da pastor Brummer senere beskrev gårdens tilstand ved overdragelsen, var han fuldstændig uenig. Det havde vist sig nødvendigt at bygge et nyt stuehus og at reparere meget på længerne, og hans skildring af den forsømte gård satte hans egne anstrengelser og udgifter i et smukt lys. I 1826 havde han ladet gårdens sørgeligt mishandlede skov syne, og han opregnede omhyggeligt, hvor meget han havde ladet plante. Brummer bemærkede spidst, at man kunne have ventet, at hospitalsdirektionen havde sørget for opsyn og vedligeholdelse, men at Karen Madsdatter og hendes tjenestefolk havde gjort, som de ville. Gårdens jord havde været dårligt dyrket, og markerne var fulde af senegræs og andet ukrudt. Jorden havde ikke fået gødning, og den fik derfor 100 læs allerede i 1832 og mere de følgende år. Markerne skulle også drænes og planeres og hegnene repareres for at gøre en fornuftig drift mulig.

Tegning af præstegården fra 1881. Affotograferet i 1998. Tegningen findes i Rigsarkivet, Odense.

Byggeriet og reparationerne varede til ind i 1834, da malerarbejdet i stuehuset blev gjort færdigt. Det blev på 25 fag og ca. 7 m i bredden og med god plads til otte medlemmer af præstefamilien og seks tjenestefolk. Det havde kostet 3.336 rigsdaler at skabe en “anstændig” præstegård, hvad der var blevet finansieret med 1.049 rigsdaler af de opsparede tiendebetalinger, et lån på

1.000 rigsdaler fra hospitalet og 1.287 rigsdaler og 13 skilling af pastor Brummers egen lomme.

Her var præstegård indtil begyndelsen af 1940'erne, hvor der blev bygget en ny præstegård ved siden af kirken. Den gamle præstegård fungerer nu som handicapcenter.

Tarup Gamle Præstegård fotograferet af elever fra Paarup Skole i 1988.

Kapitel fra I Odenses Skygge. Paarup Sogn og Kommune indtil 1970.

Nogle fotos, vi har modtaget i 2023.

I 1966 købte familien Madsen en byggegrund på en mark bag Nordisk Landboskole. Øverst set fra Rugårdsvej. I april 1968 begyndte byggeriet, og i oktober flyttede familien ind. Adressen var Stellavej 33.

Tarupgaard.

Tarupgaard var sognets største gård.

I matriklen af 1664 står Anders Pedersen opført som ejer af Tarupgaard. Han var født i Drastrup ved Randers, og under svenskekrigene opholdt han sig på gården som skriver og ridefoged. Efter krigene måtte kongen afhænde mange gårde for at dække udgifterne ved krigen. Gården blev afhændet til Axel Sehested den 5. februar 1662. Tre måneder efter fik han lov til at sælge gården, og Anders Pedersen købte den. Skødet blev tinglæst den 6. august 1662.

Anders Pedersen og hans kone Birgitte Seeblad købte allerede i 1661 en gravplads i kirken. I 1936 stødte man i sideskibet i kirken på en trappe, der førte ned til et gravkammer med syv kister. De rummede Anders Pedersen og hans kone Birgitte Seeblad og muligvis nogle af deres slægtninge. De var ret velhavende og gav mange gaver til kirken. Da Birgitte Seeblad døde efterlod hun sig et rigt indbo, og hun kom i gravkammeret med maner. En kone vågede over hende i otte dage, fire degne sang. Hospitalspræsten og hans søn fik 20 rigsdaler, tjenestepigen fik et års løn på 4 rigsdaler samt silke og bånd til en hue og 8 rigsdaler i stedet for sørgetøj. I kirken er der opsat en mindetavle over Anders Pedersen og Birgitte Seeblad. Han døde i 1680, 71 år gammel. Hun døde i 1703 67 år gammel.

Gården blev solgt til major Scharffenberg for 1.878 rigsdaler. Han døde i 1727, og i 1730 nævnes Scharffenbergs svigersøn major Kühl som ejer.

I 1747 overtoges gården af kaptajn Adolph Christoffer Müllertz. Han købte den af afdøde majorinde Kühl. Han døde i 1749, begravet i Paarup Kirke. Hans søn, Johan Hinrich von Müllertz solgte i 1755 gården til Christen Weierup.

I 1753 indbød kaptajn Müllertz til ringridning m.m.. Indbydelsen findes på Lokalhistorisk Bibliotek, men om turneringen nogensinde blev afholdt står hen i det uvisse. Deltagerne skulle vise brugen af kastespyd, lanser, kårder og pistoler. Som mål skulle opsættes negerhoveder af træ.

Den 24. december 1755 blev der tinglæst skøde til Christen Weierup fra

kaptajn Müllertz' søn, kornet Johan Hinrich von Müllertz.

Den 6. august 1776 blev der tinglæst skøde fra Christen Weierup til Mathias Wædele på Tarupgaard med 6 huse. Christen Weierup blev begravet i Paarup den 5. januar 1778.

Jacob Østrup overtog gården i 1779, og i 1781 opførte han hovedbygningen. Allerede i 1788 overtog Marquart Thomsen gården. Thomsen blev begravet i Paarup den 5. juli 1819. Hans enke beholdt gården til 1838, hvor Jens Kraft Gyldendal fik skøde på den.

Købmand Hoffgaard i Odense købte Tarupgaard i 1857 for 60.000 rdl. Det har muligvis været i den forbindelse, at der blev afholdt en taksationsforretning.

Taksationsforretning 1857:

1) Stuehus syd 24 fag, en etage, karnap med frontispice mod både have og gårdside. Alt i egebindingsværk med tegltag, 9 værelser, entre, køkken, folkestue, spisekammer, bryggers, 4 skorstene. Fjellekulve i alle værelser, i to af dem gipsede lofter, tapetserede eller malede vægge. Under de fem fag og de tilstødende karnapper er der kælder.

2) Vestre længe 35 fag, stråtag, egebindingsværk.

3) Nordre længe 23 fag, do, do.

4) Østre længe 34 fag, do, do.

5) Længe vest for 2) 16 fag, do, do.

6) En tilbygning mellem 2) og 5) på 9 fag.

Brønd med pumpe i den brolagte gårdsplads.

Ca. 1 td. land have. 145 td. land tilliggende, heraf 87 td. skov.

Der kan holdes 8 heste, 40 køer, 8-10 får.

Beliggende i en smuk og behagelig egn.

Vurderet til 66.000 rd.

1868 købte jægermester cand. jur. Henrik Charles Steenbach Tarupgaard tillige med 100 tdr. land i forbindelse med Næsbyhoved Søs udtørring. Han betalte 78.000 rd. + 7.000 rd. for avl, inventar og besætning. Han påbegyndte en udstykning, som hans enke fortsatte efter hans død i 1898. I 1905 solgte hun for 380.000 kr. Tarupgaard og Åløkkegård til overretssagfører Chr. Rasmussen, der videresolgte gårdene til a/s Kongehusmarken.

A/S Tarupgaard købte Tarupgaard for 158.000 kr. A/S Tarupgaard fortsatte udstykningen.

Skøde af 13. november 1906 til A/S Tarupgaard på Tarupgaard m.m. Tinglæst 14. februar 1907.

Skøde af 21. oktober 1913 til hestehandler Rasmus Andersen, bestyrer Chr. Christensen og gartner Julius Eriksen på Tarupgaard m.m. Tinglæst 27. november 1913.

Skøde af 30. januar 1917 fra Rasmus Andersen og Julius Eriksen til Chr. Christensen på deres del af Tarupgaard m.m. Tinglæst 1. februar 1917. I 1933 købte Paarup Sogneråd et stykke jord af proprietær Christensen til bygning af en skole i Tarup.

I 1927 var der 16 arbejdsheste, 55 malkekøer, 3 tyre, 30 ungkreaturer, 10-12 svin og ca. 200 høns. Mælken blev solgt fra egne vogne i Odense. Mejeriet lå i den sydlige ende af kostaldlængen. Værelser ovenpå. Indlagt vand i køkken og stalde fra eget vandværk.

I 1953 skøde til Odense kommune på Tarupgaard m.m. Tinglæst 21. februar 1953.

Tarupgaard havde et mejeri og flere mælkevogne, der kørte rundt til kunderne.